იმერეთი

ყოველდღიური გაზეთი

ფასი:
წლიურათ . . . . 7 მანეთი
ნახევარი წლით . . . . . 4 მანეთი
თვიურათ . . . . 3 აბაზი

ცალკე ნომრის ერთი შაური.

წლიური ხელის მომწერლებს გაზეთის ფასი შეუძლიათ ნაწილნაწილათ გადაიხადონ: ხელის მოწერის დროს 3 მანეთი დანარჩენი კიდევ ნაწილნაწილათ. საზღვარგარეთ წლიურათ 14 მან., ნახევარი წლით 8 მან., თვიურათ 6 აბაზი.

№ 55

წელიწადი მეორე

1913

ოთხშაბათი 15 მაისი

მისამართი: Кутаисъ, редакція газ. „ИМЕРЕТИ".

ტელეფონი № 149.

ავეჯეულობისა და ჭურჭლეულობის მაღაზია ქ. ქუთაისში.

ფ. ს. ფილიპოვისა.

ალექსანდრეს ქუჩაზე,

[...]ახსნა სპეციალური განყოფილება ელექტრონის მოსაწყობი მასალების და არმატურებისა, რაც ყოველთვის უმაღლესი ხარისხის მოგვეპოვება ცნობილი ფირმებისაგან. აგრეთვე ვასრულებ [...]ხლის ავეჯით და ელექტრონის გასანათებელი მავთულების მოწყობას; ყოველთვის მოგვეპოვება მსურველთათვის სპეციალისტი მონტიორები, ჩვენი მასალების ხარისხის სიკეთეს ჩვენ ვკისრულობთ, ფასები ყოველი კონკურენციის გარეშე.

პატივის ცემით ფ. ს. ფილიპოვი.

მიიღება ხელის მოწერა 1913 წლისთვის ყოველდღიურ გაზეთზე

წელიწადი მეორე

1913

იმერეთი

გაზეთის ფასი:

ერთი წლით . . . 7 მანეთი,
ნახევარი წლით . . . 4 მანეთი,
ერთი თვით . . . 3 აბაზი,
და ცალკე ნომრის . . 1 შაური,

სამგლოვიარო განცხადების თითო დაბეჭდვა—სამ მანეთად.

განცხადების ფასი: პირველ გვერდზე პეტიტის ანგარიშით პწკარი ღირს 3 შაურათ მეოთხეზე—ორ შაურათ, შიგნით გვერდზე მორიგობით. შრომის მაძებართა განცხადება—ნახევარ ფასათ.

გაზეთის დასაკვეთი ფასი და აგრეთვე სხვა ანგარიშებიც უსათუოდ ამ მისამართით უნდა გამოიგზავნოს: Кутаисъ. редакція газеты „ИМЕРЕТИ" Васипію М. Челидзе.

სხვანაირათ გამოგზავნილ ფულს რედაქცია ვერ მიიღებს.

რედაქტორ-გამომცემელი გ. ჭელიძე.

კუთაისი.

პაეზზე დამყარებული ამხანაგობა

კირაკოზოვი & ზ. გ. ოგანოვი.

გაზაფხულისა.

და ზაფხულის სეზონი

ტრიკო,
კასტორი,
დიაგონალი,
ჩესუნჩა,
რაგოჟი,
ტილო,
პარუსინა,
ბატისტა,
კისეია,
შემიზი,
ჩითი.

პოპლინი,
მესალინი,
ჟივრონი,
ლიბერტი,
ლევანტინი,
სტოლსაფრები,
„პოკრიველო",
პირსახოცი,
ხელსახოცები,
მადაპალამი,
ლანკორტი.

„ოქროს ვერძი"

ყოველკვირეული სალიტერატურო და მხატვრული ჟურნალი „ოქროს ვერძი" გამოვა კვირას 17 მაისს.

ჟურნალში მონაწილეობას ღებულობენ ყველა ჩვენი გამოჩენილი თანამედროვე მწერლები.

მიიღება ხელისმოწერა შემდეგ ფასებით:

1 წ.	6 თ.	3 თ.	1 თ.	საზღვარგარეთ ერთი ორათ.
5 მ.	3 მ.	1 15	10 შ.	

ცალკე № 2 შაურათ.

რედაქტორ-გამომცემელი ბ. ჯაიანი.

მისამართი:

[Ку]таисъ, Казаковскій пер. д. Яшвили.

ფარნა ბეჟანის ძე გაბუნია

ქუთაისი

საწყობი ფართლეულობისა და რეზინის კალოშებისა

გადავიტანე

საკუთარ სახლში, ვორონცოვის ქუჩაზე, წმინდა ნინოს გიმნაზიის პირდაპირ,

მიღებულია დიდ ძალი საქონელი, ისყიდება ჰარტიით და წვრილათ.

პატივისცემით: ფარნა ბ. გაბუნია.

ენერგიის სხვა სისტემით დამუშავების გამო

იყიდება

ხელსაყრელი პირობებით კარგად შენახული და საღი:

1) ორი წყლის ამოსაქაჩი ქვაბი ზომით თითო 40 კვად მეტრი, რომლის სარქველი ხურდება. ქვაბები გაკეთებულია „ვ. ფიცნერისა და კ. მამპერის" სააქციონერო საზოგადოების ქარხანაში,

2) ორთქლის მანქანა გერმანული ქარხნის „Kieler Maschinengabrik" რომელიც ღერძზე გადაბმულია ტოკის დინამო მანქანით 220 ვოლტსა და 100 ამპ.

მსურველთ შეუძლიათ მიმართონ: ჭიათურაში, შავიქვის მრეწველთა საბჭოს.

დიდი მთავრის ნიკოლოზ მიხეილის ძის სახელის თამბაქოს ქარხანა.

ნ. ს. ბოზარჯიანცის

ამ-სა. თფილისში.

რომ დავაკმაყოფილოთ მოთხოვნილება ჩვენი თამბაქოს მომხმარებელთა, რომელთა რიცხვი თან და თან მატულობს, ჩვენ რამდენიმე ახალი მანქანა შევიძინეთ.

ამ ჟამათ დიდი გასავალი აქვს ყოველდღიურათ: „**სიმპატია**" და „მე-8 №" 10 ცალი 6 კაპ. გადის 500,000 ც. „**დრუჟბა**" და „**ტოვარიშჩ**" 20 ცალი 1 შ.—700,000„ ც. მარტივი და იაფი გასახვევი ხელს გვაძლევს, რომ საუკეთესო ღირსების საქონელი მივაწოდოთ. ფირმის პაპიროსები ყველგან იყიდება, უფთხილდით უსირცხვილო სიყალბეს. ფირმა არსებობს 1859 წლიდან.

მასაჟით სამკურნალო კაბინეტი

მ. გალანჩივაძისა.

[მკ]ურნავს მასაჟით, სააქიმო ვარჯიშობით, [...]ქვეშ შესაშხაპუნებელი წამლით და [...]პობ სახეზე: მუწუკებს, ნაოჭებს, [...]რფლს, მეტ სიწითლეს, ნაყვავილებსა და სახის ყოველგვარ ავათმყოფობას. [აგ]რეთვე უცრი ყვავილსაც.

გენერლის ქუჩა აქიმის ს. ლორთქი[ფა]ნიძის სახლი.

აქიმი ი. ჩარექოვი

აცხადებს რომ იგი აღარ ასრულებს სა სანიტარო აქიმის თანამდებობას, რადგან დაინიშნა ქალაქის ახალი საავათმყოფოს **კანის და ვენერიულის განყოფილების მართველათ.**

აქიმი ვ. ი. ფეშინი

ქირურგიული და საშარდე სნეულება

[ყო]ველდღე 12—2 და 4—6 საათამდი.

[გი]მნაზიელის ქ. გვახარიას სახლი.

აქიმი კ. თ. ტყეშელაშვილი.

ათი აპრილიდან ღებულობს ავათმყოფებს (**შინაგანი, ვენერიული, კანის**) ახალ ბინაზე: ვიტუშინსკის სახლი, აფთიაქის უკან. პუშკინის ქუჩიდან ტელეგრაფის შესახვევში.

დღიური.

— ბულგარეთის ელჩი ბელგრადიდან სოფიაში მიიხმეს. ამ ამბავს პოლიტიკურ წრეებში დიდ მნიშვნელობას აძლევენ.

— ოფიციალური ცნობაა—სერბიის ჯარის ერთი რაზმი ბულგართა სოფლებში კაპარსა და ბიტოლში შევიდაო.

— სერბიასთან უთანხმოებას რომ ბოლო მოუღოს, ბულგარეთს დიდი სახელმწიფოებისათვის უთხოვია მაკედონიას ავტონომია მიანიჭეთო.

— ბულგარეთის დელეგატმა სხვა მოკავშირე სახელმწიფოთა დელეგატებს ზავის ქაღალდზე ხელმოსაწერათ ორი დღის ვადა მისცა.

— სერბიის აფიცრებმა ბულგართა სოფლებში ქალები მოითხოვეს და როცა უარი მიიღეს, 6 ბულგარელი გლეხი მოკლეს და 80 დაჭრეს.

— საბერძნეთის გარეშე საქმეთა სამინისტროს ცნობა—ბულგარელებსა და ბერძნებს შორის შეტაკებას სერიოზული ხასიათი არ ქონდაო.

— 9 მაისს როდოლევის მახლობლათ ბულგართა და ბერძენთა ჯარს შეტაკება მოუხდათ.

— სამხრეთ ჩინეთში დიდი მღელვარებაა; მთავრობამ ბძანება გამოსცა: ჯარი საომრათ გამზადებული იყოს და ანარქისტებს ფხიზლათ თვილ-ყური ადევნოსო.

შემოსალებ რეფორმების პროექტს გამოაქვეყნებსო.

— საფრანგეთის ყველა ქალაქში ხდება ჯარის კაცთა მანიფესტაცია სამხედრო ბეგარის სამი წლით განსაზღვრის გამო.

— სამთა შეთანხმების სახელმწიფოებს, ოსმალეთში სომეხთა მდგომარეობაზე, ერთმანეთ შორის მოლაპარაკება აქვთ.

— გაგრაში გადაიცვალა ცნობილი რუსი პუბლიცისტი და „რუსკია დომოსტის" რედაქტორი სობელევსკი.

— ოსმალეთში ახალგაზდა ოსმალთა კომიტეტი მშვიდობიანობის დასაცავათ სასტიკ ზომებს ღებულობს.

უიარაღოთაც ამარცხებენ.

მეოცე საუკუნე სისხლისა, გაიძვერობისა და ძალმომრეობის საუკუნეა. ამ უკანასკნელი ათი წლის განმავლობაში რამდენი სისხლი დაიღვარა, რამდენი დაიღუპა, რამდენი გაითქვიფა ცხოვრების დაუნდობელსა და მკაცრ ტალღებში, რამდენი გაძლიერდა და გადაიცვალა-გადახალისდა. 1903-4-5 წლებში ინგლისის ძლევა მოსილებამ მოსპო ტრანსვაალის დამოუკიდებლობა, მისი თავისუფლება. ინგლისელთა უკანონო, გაიძვერა განზრახვებს სისხლმა და ომმა გაუკაფა გზა. ამავე წლებში იაპონიამ სამკვდრო-სასიცოცხლო ომი გამოუცხადა რუსეთის დიპლომატიის მიერ ჩინეთ-კორეიისაკენ უკანონო სვლას. ამ ომმა, ვინ მოსთვლის, რამდენი იმსხვერპლა.

ამავე წლებს მოყვა სპარსეთის რევოლიუცია, რომელმაც უთვალავი სხვერპლი შეიწირა. მოხდა ოსმალეთის რევოლიუცია, რომელიც დღითი დღე ახალ-ახალ სხვერპლს მოითხოვს. ისე კიდევ ჩინეთის რევოლიუცია, მაროკოს ამბები, იტალიასა და ოსმალეთ შორის ტრიპოლისისგამოატეხილი ომი და სხვადასხვა. ამდენი გაიძვერობა, ამდენი ცბიერება, ძალმომრეობა ევროპასა და აზიასაც არაოდეს არ გამოუჩენია.

უიღბლო გახდა სპარსეთის ბედი, რომ-

ლის გულის ერთ ნახევარს ერთი სწიწკნის და გლეჯს და მეორეს-მეორე. ფაქტიურათ აღარ არსებობს ის ძლიერი სპარსეთი, რომელიც ჯერ კიდევ მეცხრამეტე საუკუნის პირველ ნახევარში საფრთხეს წარმოადგენდა.

სპარსეთის ბედი ეწია ამ ჟამად. მაჰმადიანთა მეორე სახელმწიფოს ოსმალეთსაც. ერთის ბედნიერება—ასე ყოფილა---ყოველთვის მეორეს უბედურებაზეა აშენებული; ოსმალეთის ძლიერებაც ბალკანეთის სახელმწიფოთა დაუძლურებამა და დაავადებამ წარმოშვა, სამართლიანად მიგვაჩნია დაკარგულის დაბრუნება და დამონებულის გათავისუფლება, მაგრამ გონებას გირევს, როდესაც არამკითხე მოამბეთა ტლანქი ხელების ფათურს ხედავთ ამა თუ იმ სახელმწიფოს კეთილდღეობის სულსა და არსებაში. დაამარცხა ოსმალეთი ბალკანეთის კავშირმა, დააუძლურა მან იგი, და ამასვე სჩადის დღეს ოსმალეთის მიმართ ევროპის მადააშლილი კულტუროსანი ცივილიზატორები. ბალკანეთის კავშირს ბევრი ეპატივება, შეიძლება, ბევრი რამ პირდაპირი და კანონიერიც იყო, მაგრამ რა უნდა ინგლისს, რა სურს გერმანიას, საფრანგეთს, ან სხვას? ესენი მაინც რაღათ სწიწკნიან და ფლეთენ ისედაც დაუძლურებულსა და სისხლით დაწრეტილს ოსმალეთის გულს?

ევროპის დიდ სახელმწიფოთა დიპლომატია კრილოვის დიდ-ყურას წააგავს, რომელიც დაავადებულსა და დაუძლურებულ ლომს სთავაზობს ტლინკებს, რომელიც გაიძვერობაზე დამყარებული და აღმოცენებული ხრიკებით იბრძვის და კიდეც იმარჯვებს უსისხლოთ, უიარაღოთ, უდავიდარაბოთ. ბალკანეთის კავშირმა ოსმალეთს მცირე აზიისკენ უჩვენა გზა, ისიც ამ გზით გამოემგზავრა, მაგრამ, ვაი მის ბედს, რომ აქაც ევროპის უკბილო გადიები იხილა, რომელნიც თავის ღვაწლსა და ამაგს სთავაზობენ ბედკრულ ოსმალეთს. მცირე აზიაშიც არ სურთ იგი მოასვენონ თავისი გადამეტებული მზრუნველობით და სამარის კარზე მიმდგარს, საფლავს ნელნელ უჩიჩქნიან. პირველი ნაბიჯი გერმანიამ გადასდგა, რომელმაც ოსმალეთს ბაღდადის რკინის გზა გამოსტყუა საკონცესიოთ; [illegible] სპარსეთის ყურე აართვეს. მეზობლების ამგვარმა მოქმედებამ საღერღელი აუშალა საფრანგეთსაც და ამნაირათ თავი წამოყო ფრანგთა კომპენსაციამ მცირე აზიასა და სირიაში, რომლის კარდინალური ტეზისებიც შემდეგია:

ა) საფრანგეთი მოითხოვს, რომ ოსმალეთმა საბოლოოთ აიღოს ხელი ტუნისსა და ალჟირზე და ამ ოლქთა მცხოვრებნი საფრანგეთის ქვეშევრდომათ აღიაროს;

ბ) საფრანგეთს უნდა მიეცეს საკონცესიოთ მთელი სირიის რკინის გზები;

გ) ოსმალეთმა უნდა დაუთმოს საფრანგეთს რომელიმე ნავსადგური ხმელთაშუა ზღვაზე საფრანგეთის ესკადრის გასაჩერებლათ და დასაბინავებლათ.

დ) საფრანგეთს უნდა მიეცეს კონცესია ნავსადგურების ასაშენებლათ სირიასა და მცირე აზიაში.

ინგლისის მესოპატამიასა და არაბეთის საქმეებში აქტიური გამოსვლაც კმარა გერმანეთისთვის, რომ მან ახალი კონცესიები მოითხოვოს მცირე აზიაში. ამ ფერხულს რუსეთიც ვერ ჩამორჩება:—სასომხეთო შემწეობას მოითხოვს... ეკონომიური ნიღაბით შეცოცებული სახელმწიფოები არც პოლიტიკურ გავლენას დაიბურებენ ოსმალეთისთვის და მის სახელმწიფოებრივ მნიშვნელობას სრულებით მოსპობენ, გააქარწყლებენ მცირე აზიაშიც ისე, როგორც ევროპაში. ამ მიზნის განხორციელებისკენაა დღეს მთელი ევროპის გაიძვერა დიპლომატიის ხრიკები მიმართული და მას ნაყოფიც შესაფერი უჩანს. დაავადებულსა და აღსასრულის გზაზე მდგომს ოსმალეთს სიკვდილს უჩქარიან, კლავენ, სპობენ, აუძლურებენ, რომ თვით გაძლიერდენ.

Sic transit....

იმერი.

ახალი ამბავი.

✦ თფილისში თავ.-აზნაურთა საგანგებო კრებაზე მშვენიერი და მგრძნობარე სიტყვა წარმოუთქვამს ახალ საგუბერნიო წინამძღოლს თავად კ. აფხაზს არჩილ ჯორჯაძის შესახებ. „თავისი ლამაზი სიცოცხლით მან გვაჩვენა, თუ როგორ უნდა იცხოვროს კაცმა-ო“—უთქვამს მას, სხვათა შორის.

✦ როგორც სატახტო გაზეთები იუწ[illegible] ვა[illegible]ძის, ბახტაძისა და კილაძის საქმე გაურჩევია, რომელთაც ბრალათ ედებოდათ ალუშტასა და სიმფეროპოლის შუა სახალხო ავტომობილზე თავდასხმა. სასამართლოს მათთვის სიკვდილით დასჯა გადაუწყვეტია, მაგრამ მანიფესტის გამო სასჯელი 20 წლის კატორგათ შეუცვლიათ.

✦ როგორც თფილისის გაზეთები იუწყებიან თფილისის პოლიტეხნიკუმის ბედი ჯერ არაა გამორკვეული. ნამესტნიკს წინადადება მიუცია განსაკუთრებულმა კომისიამ გამოიკვლიოს და გადასწყვიტოს სად სჯობია პოლიტეხნიკუმის გახსნა ნავთლუღში თუ საბურთალოში. კომისიაში: ნამესტნიკის საბჭოს წევრი გეკელი, ოლქის მზრუნველი რუდოლფი, თავ.-აზნ. საგუბერნიო წინმძღოლი კ. აფხაზი და სხ. შევლენ.

✦ გუშინ-წინ ოლქის სასამართლოში გაირჩა აბრამ კვირკელიასა და ლანჩხუთში ბოქაულათ ნამყოფის ი. კუხალაიშვილის საქმე კვირკელიამ სასამართლოს განუცხადა; 1909 წ. 24 ნოემბერს ღამის თერთმეტ საათზე, როცა ეძინა, მის სახლში მივიდენ დარაჯი და მამასახლისის თანაშემწე და წაიყვანეს იგი უბანში. აქ მოხუცებულ კაცს შეურაცყოფა მიაყენეს. დარაჯებს ებძანა კუთხეში გააჩერონ და თავი მაღლა აუწიონ; შემდეგ იგი შეამწყვდიეს სოფლის „ნაობახში“, ცეცხლის დანთება აუკრძალეს, ლოგინი არც ნაბადი არ შეატანიეს. დილით გამოუცხადეს ოზურგეთის ციხეში წასვლა. კვირკელიამ სთხოვა ბოქაულს ნატანებამდი მატარებლით გამისტუმრე და ყარაულების აქეთ-იქით ხარჯს მე ვიკისრებ, ან ცხენით მომეცი ნება წავიდეო, მაგრამ უარი მიიღო და ფეხით უბძანა წასვლა. გზაში მოხუცებული ადამიანი გაცივდა და დასნეულდა.

ადმინისტრაციამ ბოქაული გაამართლა და საქმე სასამართლოს გადასცა. სასამართლომ ეს საქმე პირველათ მოსპო, ხოლო ახლა შეიწყნარა მომჩივანის განცხადება, წინადადება მისცეს კვირკელიას, დაასახელოს მოწმეები, და უჩივლოს ბოქაულს ზარალი. საქმე დაინიშნა 15 იანვრისათვის.

✦ ქუთაისის კათოლიკენი დიდის ზეიმით შეხვდენ სარატოვიდან ჩამოსულს თავის ეპისკოპოზს კესტლერს. ათას წელიწადში ერთხელ ეწვევა ამათ ეპისკოპოზი. გასულ-კვირას ეპისკოპოზი მწირველი იყო. დიდი ხალხი დაესწრო. კათოლიკებმა ნადიმი გაუმართეს ამავე დღეს თავის ღვდელ-თავარს. ეპისკოპოზმა აკურთხა ეკლესია და დიდძალი ბავში მონათლა.

✦ მისამი დოიდ.. ქუთაისში წვიმა მო-[illegible]

✦ ქალაქ. ახალი სამკურნალოს მეთვალყურეთ ვინმე ტომით სომეხი დაუნიშნავთ.

✦ მომავალ კვირას ქალაქის ბაღში სახალხო უნივერსიტეტის გამგეობა მართავს სეირნობას.

✦ სინოდს გადაუწყვეტია, კავკავის ეპარქიაში მცხოვრებ ოსებისთვის ცალკე საეპისკოპოზო კათედრა დაარსოს.

✦ ზოგიერთ გაზეთებში ცნობაა მოყვანილი, რომ მეფის მოადგილის საბჭოს წევრი ჯუნკოვსკი და დირექტორი პეტერსონი სამსახურს თავს ანებებს.

✦ კვირას, 12 მაისს სვანიძის პატარა ვაჟმა ჩიტს საფანტით გატენილი თოფი ესროლა. ჩიტს აცდა და თოფი კუპრაშვილის პატარა ვაჟს მოხვდა, რომელსაც ცალი ხელი დაუსახიჩრა.

✦ ორპირის ქუჩაზე მცხოვრებთ გადაუწყვეტიათ ხსენებულ ქუჩაზე უფასო წიგნსაცავ-სამკითხველო დაარსონ.

✦ წელს ლანჩხუთში საზაფხულო სეზონი ახალგაზდა მსახიობი მურუსიძე და მგალობლიშვილს აუღიათ.

✦ ჩვენს რედაქციაში ბევრი საყვედურს აცხადებს, რომ ქარვასლის ქუჩა ანგრეულია, უსუფთაოთ და უყურადღებოთა დატოვებულია.

✦ „ბატუმსკია ვესტის“ ერთ ერთ ნუმერში წერილი ყოფილა მოთავსებული, რომ რუსების შკოლაში ხეირიანი პედაგოგები არ არიანო და ფაქტებიც იყო მოყვანილი. მეორე დღეს რედაქციაში მივიდა ადგილობრივი სავაჟო გიმნაზიის რუსული ენის მაწავლებელი ტატარინოვი, რომელსაც მოუთხოვია, მაჩვენეთ იმ გიმნაზიელთა ნამუშევარი, რომელზეც წერილში იყო ლაპარაკი. რედაქტორს რასკვირველია უარი განუცხადებია. ტატარინოვს წერილის ავტორის გალახვა განუზრახავს, მაგრამ კარში გამოუბძანებიათ.

✦ ივნისში პეტერბურგში შეიკრიბებიან სამოსწავლო ოლქების მზრუნველნი.

✦ 1913-14 აკადემიური წლის განმავლობაში განზრახულია 27 გიმნაზიის და ამდენივე რეალურის სასწავლებლის გახსნა. მიმდინარე წლის განმავლობაში რუსეთში გაიხსნება 384 საფოშტო დაწესებულება, და 424 ტელეგრაფის განყოფილება.

ფიქრის მორევში.

წაიკითხეთ „სახალხოში“ გოგიჩაშვილის წერილი?.. ვრცელი, საბუთებიანი, რომ იტყვიან—მაგარი წერილი... იგი ამ წერილით იმ ფილიპეს უპასუხებს, რომე-[illegible] ვნულს ანკარა წყაროს შეეხო, აამღვრია იგი, მას შემდეგ კარგა ხანს სადღაც მიჩქმალული და ენა დადუნებული იყო და ახლა კვლავ მოგვევლინა, მონახა მის მიერ მას ჟამსა შინა გაბინძურებული წყარო და ძველს გესლსა და შხამს კვლამ ანთხევს, იმეორებს, ამზეურებს... დიახ, ამზეურებს... თუმცა რა მზე იქნება, რო თვისი სხივები მისთვის გააცდინოს...

კამათი „ეროვნული ტრაგედიის“ [illegible] რშემოა, წიწამურის ზარ[illegible]-დამცემი [illegible] ნის გამო... გოგიჩაიშვილს (სახელს [illegible] ვამბობ—პირდაპირ, მე [illegible] [illegible] რომ გოგიჩაიშვილსაც ფილიპე [illegible] მოყავს მაშინდელი „მოგზაურიდან“ [illegible] [illegible] (მოგონებიდან?) სიტყვები [illegible] ილიაზე ნათქვამი, წაკითხული გვქონდა[illegible] წავიკითხავდით იმ დროს ამ „მარგალი[illegible] ტებს“, ხოლო დრო იყო ისეთი, რომ [illegible] შთაბეჭდილებასაც დღეს ახდენს, ისე[illegible] ვერ. მოახდენდა მაშინ, ილიას „[illegible] თუ“-მაც ალაგმა-თქო, ვფიქრობდით [illegible] ნი და როგორ შეგვეძლო, რო მაღე [illegible] ყოდენ:—როცა ხესა სჭრიან, ნაფოტ[illegible] სცვივაო!...

და დღეს უფრო მწვავეთ ვგრძნობ[illegible] რა ხეც მოიჭრა, რა მუხაც მოისრა [illegible] ბევრი ანწლი, გვიმრა და კუნელი-კი [illegible] რჩა და ხარობს.

ო, რამდენი სიყალბე და სიბინძუ[illegible] დასთესეს, წამოანთხიეს და კვლავ ან[illegible] ვენ.

აი, „ეშმაკი“ ეს ერთ დროს ჩინებუ[illegible] ხან მახვილი კალმის პატრონიც რო[illegible] დამჟავდა...

„სახუმარო ამბებში“ აქცევს არჩილ ჯ[illegible] რჯაძის სახელს და სახუმროთ ხდის [illegible] ნააზრევს.

ეს არის **სიმართლის ხმა?..**

მაგრამ მაზუთიან ბაქოდან წამოი[illegible] ნტალა „წყარომ“—არჩილ ჯორჯაძ[illegible] ჩვენ ასე თავს როდი უნდა ვიტკივებდ[illegible] ის მოვლენა ჩვენს კლასობრივ შეგნ[illegible] ტაქტიკას აფერხებსო...

და ეშმაკიც აგულიანა, ალბათ, „ნააზრევმა“!...

დაილოცოს ფილიპეს წყაროს მიერ [illegible] ლიანებულები და გაგულიანებულები[illegible]

დ. მეს[illegible]

ჩემი პასუხი ბ. როკითელ[illegible]

(წერილი ხარკოვიდან).

„თანამედროვე ქვეყნის“ პირველ [illegible] მერში ბ. როკითელი მკითხველ სა[illegible] გადოებას მოუთხრობს ჩემსა და ხარკ[illegible] უნივერსიტეტის პრივატ-დოცენტ ბ-ნ [illegible] [illegible] და ერთობ ღალატობს სიმართლეს. სა[illegible] ნამდვილი ვითარების გასაცნობათ იძუ[illegible] ბული ვარ პასუხი გავსცე ბ. როკით[illegible] და დავიცვა ჩემი სახელი დაუმსახურებ[illegible] ცილის წამებისაგან. თვის წერილში [illegible] როკითელი ამბობს: „ეს ასე მოხთა [illegible] მიკვირს, საიდან შესთხზა სტუდ. მ. ჯავაძემ (იხ, „კოლხიდა“ № 11) რომ ვითომ ამ წრეს ალ. წერეთელი [illegible]

მომხმარებელთა კოოპერატიული საზოგადოება და მისი მიზანი.

თანამშრომლობა და მისი მნიშვნელობა. თანამედროვე წარმოების მოუწესრიგებლობა; მისი უმთავრესი ნაკლულევანება. მომხმარებელთა კოოპერატიული საზოგადოება, როგორც ამ ნაკლის შემვსები.

I

სიტყვა „**თანამშრომლობა** მეტათ მარტივია და ნიშნავს ერთად, თანხმობით მუშაობას. როდესაც ორი კაცი ან მეტნი ცდილობენ ასწიონ შეერთებული ძალღონით მძიმე ტვირთი, ამას თანამშრომლობა ქვია. თანამშრომლობა ფრიად დიდი მოვლენაა და საკმარისია ზერელეთ დავაკვირდეთ ჩვენს ცხოვრებას, რომ თვალსაჩინოთ ვცნოთ მისი მნიშვნელობა.

რამდენათ შევძლებდით ჩვენ მარტო ჩვენი საკუთარი შრომით სხვის დაუხმარებლათ თავის გამოკვებას! როგორ გამოვიტანდით მიწისგან საზრდოს, თუ იძულებული ვიქნებოდით მარტო თავისათვის გვეხნა-გვეთესა, მოსავალი მოგვეწია, დაგვეფქვა პური, მერე მოგვეზილა, გამოგვეცხო და ყოველივე ეს მოგვემოქმედებია საკუთარის და ჩვენ მიერვე გაკეთებული ხელსაწყოთი!

იქნებოდა ჩვენი ამ გვარი შრომა მიზან შეწონილი და ვიშოვიდით საცხოვრებელ ლუკმა პურს?

თუ შრომას მოაქვს ჩვენთვის რაიმე სარგებლობა, მხოლოთ თანამშრომლობის სახით. რამდენიმე პირის მოსაზრებული შრომა ნაყოფსაც მეტს იძლევა და თვითოეული მომუშავეც შედარებით ნაკლებ ენერგიას ხარჯავს. რამდენათ შრომა განაწილებულია, იმდენათ ადამიანთა ურთიერთი თანამშრომლობა აუცილებელი ხდება და ცივილიზაციაც ვითარდება. ამას მოწმობს ჩვენი საზოგადოებრივი ცხოვრების მდგომარეობათა თანდათანი გარდაქმნა.

ველური ადამიანი, თითქმის ყველაფერს თვითონვე აკეთებდა, რომ თავისი შედარებით მარტივი არსებობა, უზრუნველ ეყო. უფრო განვითარებულ ადამიანთა შორის ხდება შრომის სპეციალიზაცია, რასაც შედეგათ მოყვება ნაწარმოებთა გაცვლა-გამოცვლა, ჯერ ვიწრო ფარგალში, თანდათანობით იზრდება და შეიცავს ჯერ სოფელს, მერე ქალაქს და მის ახლო მდებარე ადგილებს და დაბოლოს მთელ მხარეს.

გაჩნდება, მანქანა (XVIII.) რაიც მოახდენს სრულს რევოლიუციას წარმოებაში და აქედან იწყებენ არსებობას სხვა და სხვა თანამედროვე ორგანიზაციები: სოციალური, პოლიტიკური და ეკონომიური.

მნაქანის საშუალებით შესაძლებელი შექანა დამზადდეს გაცილებით იმაზე მეტი, რაც ერთ ქალაქს ან მთელ მხარეს ესაჭიროება და ამ დროიდან საჭირო შეიქნა გარეშე მუშტრის-ბაზრის შეძენა. უბრალო მოხელე ამზადებდა იმას, რასაც შეუკვეთდენ მას, ანა და იმდენს, რამდენიც მისი აზრით გასაღდებოდა. მანქანის პატრონი ფაბრიკანტი კი იძულებულია აწარმოვოს, რომ თავისი კაპიტალი არ დაკარგოს (კონკურეციამ არ ისხვერპლოს) მას ესაჭიროება მუშა ხელი, საქონლის გადატან-გადმოტანის მოწესრიგება, მისი გაადვილება. იგი საჭიროებს განსაკუთრებულ კანონმდებლობას, ფართო ცოდნას და კრედიტს. აქ ჩნდებიან: მოქალაქობრივი თანაწორობა, რკინის გზები და სხვა და სხვა სავაჭრო და საკრედიტო დაწესებულებანი. ეს ცვლილება თან მოიტანა მანქანამ და ამ სახით თუ ადრე თანამშრომლობა ვიწრო ხასიათისა იყო, ახლა სხვადასხვა ერთაშორისაც კი განმტკიცდა იგი და ამ რიგათ მიიღო საერთოშორისო ხასიათი.

ჩვენს დროში არ დარჩა არც ერთი რასა-ხალხი, რომელიც არ ღებულობდეს მონაწილეობას ამ თანამშრომლობაში და არ ქმნიდეს ისეთ ნივთს-საქონელს რომლის გვერდის ავლა შესაძლებელი იყოს დანარჩენთათვის. თუ ქვეყნის სხვადასხვა კუთხის შრომის ნაყოფი ჩვენამდი მოდის, მაგივრათ ჩვენი ნაწარმოებიც მთელს ქვეყანას ეფინება; ყველა თანამშრომლობს და სწორეთ ეს თანამშრომლობაა ჩვენი ცივილიზაციის საფუძველი. და ეს თანამშრომლობა რომ არ, ყოფილიყო არც თანამედროვე ცივილიზაცია იარსებებდა ცივილიზაცია იქ არის მხოლოდ შესაძლებელი, სადაც შრომის განაწილება და თანამშრომლობა არსებობს და იმდენათ მკვიდრ ნიადაგიანია ეს ცივილიზაცია, რამდენადაც ძლიერია თანამშრომლობა.

ჩვენი დრო იმით არის ღირს შესანიშნავი, რომ ყველას ეძლევა საშუალება გამოიყენოს საყოველთაო და შეკავშირებული შრომის ნაყოფი. წარმოება საქვეყნო გახდა თანამშრომლობის სახით, მაგრამ როგორი დანიშნულება ეძლევა ახლა ნაწარმოებს-საქონელს?

ცივილიზაციის იმ საფეხურზე, როდესაც კაცობრიობა თავს იკვებავდა ნადირობით, საქონლის მოშენებით და საზოგადოთ: როდესაც ეკონომიური ერთეული (junle economidue), საზოგადოებრივი უჯრედი ვერ გასცილდებოდა ერთ სოფლის საზღვარსაც კი, წარმოებას ძალიან ვიწრო დანიშნულება ქონდა. თავის ნაწარმოებს თავისი მოთხოვნილებათა დასაკმაყოფილებლათ იყენებდენ და თუ ოდესმე რასმე გამოუცვლიდენ თავის მეზობელს ძალიან ძვირათ და ისიც იშვიათი მოთხოვნილებათა დასაკმაყოფილებლათ. თანამედროვე წარმოების მიზანი სულ სხვა არის.

თანამედროვე მრეწველს სულ სხვა რამე ამოძრავებს.

თუ, მაგალითად, ის სახლს აშენებს მხოლოდ იმ მოსაზრებით, რომ ეს მას მიაჩნია თავის კაპიტალის ზრდის საუკეთესო საშუალებათ. მას როდი ყავს ამ შემთხვევაში მხედველობაში საზოგადოების ის ღარიბი ნაწილი, რომელიც ბინას საჭიროებს, არამედ შეძლებული, რომელიც მეტს შემოსავალს მისცემს მას. საზოგადოებრივ ინტერესი კი არ ამოქმედებს, არამედ საკუთარი მოგების მიზანი.

მეორე მაგალითი. შვეიცარიაში ამ უკანასკნელი ოცი წლის განმავლობაში ფეხსაცმელების ქარხნები შესამჩნევათ გამრავლდა. შეიძლება ეს მოვლენა იმით აიხსნებოდეს, რომ ქარხნების დამფუძნებელეთ სურვილი ალძროდეთ გაედვილებიათ შვეიცარიელთათვის ფეხსაცმელების შეძენა! სრულიადაც რა! ქარხნებს ამრავლებენ იმიტომ, რომ მოგებას გამოელიან აქედან. მანქანის შემოღებამ ამ დარგშიც, სრულიად შესცვალა სურათი. მისი საშუალებით მწარმოებელს შეუძლია დაამზადოს იმდენი საქონელი, რამდენიც მას სურს. წვრილი მეწაღეს არ შეუძლია გამოიყენოს ეს მანქანა, რადგანაც მას ამის შესაძენი კაპიტალი არ გააჩინა და რაკი საჭიროა აწარმოვო საქონელი ათასობით და ათი ათასობით, რომ რაიმე მოგება დარჩეს და ეს კი არ შეუძლია, მანქანის უქონლობის გამო, იდევნება წარმოებიდან. მხოლოთ კაპიტალის პატრონს შეუძლია ჩაებას წარმოებაში და სარგებელიც უზრუნველ ყოს. აკი ისინი სარგებლობენ კიდევას შემთხვევითა ამრავლებენ ქარხნებს და შეუჩერებლათ ზრდიან თავის კაპიტალს.

აქ ჩვენ დავინახეთ, რომ თანამედრო[illegible] წარმოებას სრულიად არა აქვს მიზ[illegible] დასახული მოთხოვნილებათა დაკმაყო[illegible] ლება; უპირველეს ყოვლისა მოგება[illegible] მოთხოვნილებათა დაკმაყოფილებას იმ[illegible] ნათ ცდილობენ მექარხნენი, რამდე[illegible] ეა მათ სარგებლობას მოუტანს.

ესევე ხდება წარმოების დანარჩენ [illegible] გებში. გაჩნდება თუ არა მანქანა, ჩნდ[illegible] ბა სხვილი წარმოებაც, რომლის მიზ[illegible] მხოლოთ საკუთარი მოგება და არა [illegible] ხმარებელის მოთხოვნილებათა დაკმა[illegible] ფილება-

თვითოეული მწარმოებელი დაინ[illegible] რესებულია, რაც შეიძლება იაფათ [illegible] ქინოს თავისი საქონელი, იძულებუ[illegible] დაამზადოს რაც შეიძლება მეტი საქ[illegible] ლი, რომ ამით კონკურენციას გაუძ[illegible] ვდეს. მაგრამ სად და როგორ უნდა [illegible] საღდეს ყოველი მხრით მოზღვავებუ[illegible] საქონელი თუ მომხმარებელთა სა[illegible] რიცხვი არ არის. ეს გარემოება ა[illegible] ლებს მწარმოებელთ დღეიდან მომხმა[illegible] ბელიც ეძიოს და აქ კი ჩნდება მწარ[illegible] ებელისა და მომხმარებელს შორის მე[illegible] პირი შუამავლათ წოდებული. და ეს [illegible] ნასკნელნი აუცილებლათ საჭირო ა[illegible] დღევანდელ, ასე ვსთქვათ „საქვეყ[illegible] წარმოებისათვის, რადგანაც ფაბრიკ[illegible] არ შეუძლია ეძიოს წვრილათ მყიდვ[illegible] ის მოსძებნის ისეთ პირს, რომელიც [illegible] გათ იცნობს რომელისამე მხრის [illegible] ბებს, მის მოთხოვნილებათ, გამოართ[illegible] მას ბევრ საქონელს და წვრილ ვაჭ[illegible] საშუალებით ასაღებს. ამ რიგათ, [illegible] საქონელი მომხმარებლამდი მიაღწევ[illegible] მან მრავალი შუამავლის ხელში [illegible] გაიაროს და რადგანაც ყოველი მათგ[illegible] ცდილობს, რაც შეიძლება მეტი მო[illegible] დაატოვებინოს თავის ხელში გავლ[illegible]

...ობდით" დასხვა. (იგულისხმეთ წრე, ...ლსაც სურდა ხარკოვის უნივერსი...ან ქართული სამეცნიერო წრე და...ბა. ა. წ.) ბ-ნო როკითელო, ამ ...გამგეობას, რომლის წევრებათ ვი...ბოდით ჩ—ძე, ს—ვა და მე, დაევა...ეშუამდგომლა უნივერსიტეტის ...ობასთან წრის ოფიციალურათ და...ცება. პირადათ მე გახლდით რექტო... და ველაპარაკე ამის შესახებ. რე...ისაგან დაიმედებულმა, მივიწვიე მცო...პირთა კრება წესდების შესამუშა...ათ, რომელსაც სხვათა შორის და... დ. უზნაძე. ალბათ ამას შემდეგ თუ ...ერა სტ. ჩიჯავაძემ ამ წრის მეთაუ... და თუ თქვენ ეს აგრე გაშფოთებთ, ...თვის და თქვენი გულითად მეგო...ისათვის დამილოცია ხსენებული საქ...ოსნობა. გჯეროდესთ, თქვენს ღვაწლს ...რია ჯეროვანათ დააფასებს.-ვი...მოღნიშნულ ინციდენტს შევეხე..., საჭიროა გავითვალისწინოთ ის ატ...რა, რომელშიც იგი წარმოიშვა. წე...ეცნიმე აქაურმა დასელმა განა... სურვილი საერთო სამეცნიერო ...ორსებისა, სადაც ქართულ ისტო... და მწერლობას შევისწავლიდით. ...რიბეთ. გაიმართა რეფერატები და ...ჩინებულათ წავიდა. ხელ-ნაწერ ჟუ...ებსაც კი ვსცემდით. ცოტა ხანს შე... ქართული ეროვნული ჯგუფის თანა...ე სტუდენტობის ნაწილმა შეადგინა ... სადაც უმეტეს ნაწილათ ეროვნული ...რამის შესწავლას აქცევდენ ყურა...ს. მეც სიამოვნებით შევუერთდი ...ეს და შეძლებისადაგვარათ ვმუშა... სწორეთ აქედან დაიწყო ჩემი ათვა...ება, ამასზედ ისიც დაერთო, რომ ... მეჭ-არიკანემ ბ. როკითელს და მის ...ვრებს გადასცა: წერეთელი წრეს ...ებს დასელები არ აირჩიოთ არა...არც სათვისტომოს და არც სამეცნი...წრის (რომელიც ჯერ კიდევ არ ...ნებია მთავრობას) გამგეობაშიო. ...ინ „ახალ გაზდა კრიტიკოსი“ და ...საწი ადამიანი ვიყავი (როგორც ...ჟურნალში სწერდა ბ. როკითელი). ...მდეგ ჩემზე უპატიოსნო ადამიანი ... გამოყავდათ. დაიწყეს ჩხირკედელო... შექმნეს ინციდენტი ჩემსა და ჰე...ს შორის.

...ი ჰეიშვილის თაობაზე ცნობები, ვი...ოესურვება „შეუძლია ამოიკითხოს ...ქილის „რუსკოე სლოვოში.“ გამგე...ერთ სხდომაზე ორმა წევრმა ჩხეი... ქუმბურიძემ შეკითხვით მომმარ...ისესხე თუ არა ოცი მანეთი ჰეი...ისაგან ო. მე რასაკვირველია უარი ...ხადე. ხოლო ჩემს გაოცებას საზღვარი არ ქონდა, როდესაც ბ-ნ ჰეიშვილის წერილი წარმოადგინეს. გამგეობის კრებაზე გამოირკვა, რომ შეკითხვის ავტორებს სიმართლე კი არ აინტერესებდათ, არამედ ჩემი გამგეობიდან გდევნა. მათი საქციელი დაწვრილებითაა აწერილი გამგეობის ოქმში. საქმე კი ასე იყო: ქრისტეშობისთვის, ვგონებ, ოცს ნაფიცი ვექილის თანაშემწემ სერგო ბარამიძემ თვალცრემლიანმა გადმომცა დეპეშა, რომელშიც მშობლები ძმის ავათმყოფობას ატყობინებდენ და საჩქაროთ ფულს სთხოვდენ. როგორც გამგეობის თავმჯდომარეს, ბარამიძემ მთხოვა სათვისტომოს კასიდან 20 მანეთი. დავაკმაყოფილე ბ-ნი ბარამიძის თხოვნა. გავიდა ხანი; ფული უნდა დამებრუნებია კასაში და მე არა მქონდა. მივმართე ბარამიძეს, რომელმაც პრივატდოცენტ ჰეიშვილთან წამიყვანა. (ბარამიძე ჰეიშვილს რაღაც საქმეს უკეთებდა და კარგა ფულსაც ღებულობდა მისგან, საიამ კარგ განწყობილებაში იყვენ). ჰეიშვილმა აივანზე მიგვიღო. სხვათა შორის, ლაპარაკი ჩამოვარდა მესხიშვილის იუბილეს შესახებ. მე აზრი გამოვთქვი: რომ ხარკოვის ქართველი ინტელიგენტები დაგვეხმარებოდენ, დელეგატს გავგზავნით თფილისთქო. ჰეიშვილმა 5 მანეთი გადმომცა, ეს ჩემი წვლილი იყოსო. შემდეგ ბარამიძემ მას 20 მანეთი სთხოვა. ბ-ნ ჰეიშვილს არა ქონდა, თუ სხვა მოსაზრებით ერთ ნაცნობ პირს მიწერა, ამ სადარბაზო ბარათის მომტანს 20 მანეთი გადაეციოთო. წავედით იქაც ერთად, სხვა სავშალება არ მქონდა; ბარამიძემ ფული აიღო და გადმომცა. რაც შეეხება ჰეიშვილის მიერ გადმოცემულ ხუთ მანეთს, იგი იმ დღესვე გადავეცი ხაზინადარს და მეორე დღეს გამგეობასაც მოვახსენე (ამის შესახებ რატომ არას ბრძანებთ, ბ. როკითელო! ეგებ თქვენთვის ხელსაყრელი არ იყოს!)

აქედან წარმოსდგა ის ამბავი, თითქოს სათვისტომოს სახელით ჰეიშვილისგან 25 მანეთი მესესხებიოს და მიმეთვისოს. გაიგო თუ არა ეს ამბავი იმ წრემ, რომლის წევრი მე ვარ, მოინდომა სიმართლის გაგება და მიგვიწვია კრებაზე (და არა მე მომიწვევია კრება, ბ. როკითელო!) ჰეიშვილი, ბარამიძე და მე. ბ-ნ ჰეიშვილს მოსთხოვეს საბუთები თვისი ბრალდების დასამტკიცებლათ; იგი აიბნა და ბოლოს ისიც კი განაცხადა, მე არავის არ ვსდებ ბრალსო. ბარამიძემ კი კატეგორიულათ სთქვა: ფული მე ვისესხე ბ-ნ ჰეიშვილისაგან და მიკვირს, რას ერჩით სრულიად უდანაშაულო ადამიანსო. მე და ჰეიშვილს შორის მეტად მწვავე დამოკიდებულებაა და სურს, შურისძიებით დაბრმავებულს, ჩემთან ერთად სრულიად მართალი ადამიანი გასვაროსო. ესევე სიტყვები გაიმეორა ბარამიძემ სათვისტომოს საერთო კრებაზე. პირველ კრებას დაესწრენ, ბ. როკითელო, არა წრის წევრები არამედ თავჯდომარეც კი წრის გარეშე მყოფი იყო. (რად ამახიანჯებ? ფაქტებს, ბ. როკითელო, ნუთუ მხოლოდ იმისთვის, რომ მიწასთან გამასწოროთ??)

სათვისტომოს კრებაზედაც კი ისევე ის გამოირკვა, რაც წრის კრებაზე, რომელმაც მე გამამართლა. მიუხედავათ ბ-ნ ჰეიშვილისა და მისი ამ შემთხვევაში მეგობრების მეცადინეობისა, საქმე ისე არ წავიდა, როგორც მათ სურდათ. კრების თავჯდომარემ, აქიმმა ნათიშვილმა პირდაპირ უთხრა ბ-ნ ჰეიშვილს:—ჩემთვის ნათელია, რომ წერეთელი მართალია და როგორც ამხანაგი გთხოვ უკან წაიღე შენი „წვირიანი ბრალდებაო“. კრებამ დაადგინა, ნაფიც ვექილთა საბჭოსათვის მიგვემართნა. ჩემი თავჯდომარეობიდან გადადგომის შესახებ კრებას არავითარი სურვილი არ გამოუთქვამს და მიკვირს, საიდან შესთხზა ყოველივე ეს ბ. როკითელმა! მაგრამ ესეც ხომ მისი ჩვეულებრივი ხელობაა.

კრების დადგენილების თანახმად, მივმართე ნაფიც ვექილთა საბჭოს, მაგრამ უარი მითხრეს, ეგ ჩვენ უფლებას აღემატებაო. ამის შესახებ მაქვს ოფიციალური ქაღალდი № 2114, 1913 წ. 1 აპრილის თარიღით. მივმართე რექტორს და მან შემდეგი მიპასუხა:—ჰეიშვილი, როგორც არა სტუდენტი. ჩვენს დისციპლინალურ სასამართლოს არ ექვემდებარებაო. სამედიატორო სასამართლო კი ჰეიშვილს არ ეპაშნიკებოდა, რადგან კარგათ ხედავდა, თუ როგორ ჩაიარა მისმა ცდამ ორ სხდომაზე. მეც ოფიციალურ სასამართლოს მივმართე და ვნახოთ, როგორი განაჩენი იქნება. მართალია ბ-ნ ჰეიშვილი არც ცრუმოწმეებს ერიდება (დაასახელა მაგალითად ვიღაც ბუბლიკი, თვისი ლაბომანტკები და სხვა), მაგრამ იმედი მაქვს სიმართლე მაინც გამოირკვევა, რომლისთვისაც უნდა მოგეცადათ თქვენც, ბ-ნო როკითელო, და შემდეგ დაგეწყოთ აგრე რიხიანათ წერა!

ასეთია საქმის ნამდვილი ვითარება და დე საზოგადოებამ დასდოს მსჯავრი ბ. როკითელის საქციელს, რომელმაც თვის წერილში განზრახულის მიზნით სიმართლეს გვერდი აუხვია.

რაც შეეხება მოწაფეობის დროს ჩემს ჯაშუშობას, მართალია ერთი ვაჟბატონი ავრცელებდა ასეთ ხმებს ჩემ შესახებ, მაგრამ თქვენ არ იყავით, რომ პირველი აშფოთდით, ბ-ნო როკითელო და თქვენ გულითად მეგობართან ერთად სამედიატორო სასამართლოს წინაშე ჩემს პატიოსნებას იცავდით! ნუთუ დაგავიწყდათ? დღეს რაღამ გიკბინათ? სამედიატორო სასამართლოს შეწყვეტა ერთი წევრის ბრალი იყო, სხვებმა კი განხილული ბრალდება, ჩემს წინააღმდეგ წამოყენებული „ბავშობათ“ მიიღეს. და თუ დღემდი ამის შესახებ ხმა აღარ ამოვიღე, ეს მოხდა იმიტომ, რომ ამას მირჩევდა სასამართლოს თავჯდომარე, ხარკოვის სტუდენტობაში ყველასგან პატივცემული ლევან თუმანიშვილი, რომელსაც არა ერთხელ უთქვამს ჩემთვის, ყველასათვის ცხადია, რომ ბრალდება ყოველსავე საფუძველს მოკლებულიაო. ამის მოწმე მრავალი ქართველი სტუდენტია. რაც შეეხება ჩემ მიერ ჩირქის მოწმენდას, დაწყნარდით ბ-ნო როკითელო, მე თვითონ მოვნახავ საშუალებას ჩემი თავის დაცვისას. თქვენ კი რათ დაგჭირდათ ყოველივე ეს, ნუთუ მხოლოდ იმისათვის, რომ თქვენი მეგობრების გული მოგეგოთ! მაგრამ ან კი რა მოგკითხოთ, სხვის ხელში უსულო ტიკინათ გადაქცეულ პირს! Manus manum Lavat!

ალ. წერეთელი.

რუსეთი.

—:—

მასწავლებლის ჩხუბი დირექტორთან. ფსკოვის სადგურზე ოლქის მზრუნველის გასაცილებლათ მასწავლებლები შეიკრიბენ. აქ გიმნაზიის დირექტორს გოტლიბს ყოფილმა მასწავლებელმა ოვსოვმა სცემა. ოვსოვი წინათ დირექტორთან ერთად გიმნაზიაში მსახურებდა მასწავლებლათ. ის ლოთი ყოფილა და დირექტორს შვამდგომლობა აღუძრავს მისი გადაყვანის შესახებ. დირექტორის შვამდგომლობით ის სხვაგან გადაუყვანიათ კიდეც. ოვსოვი, როდესაც დირექტორს სცემა, პოლიციელებს უყვიროდა თურმე, მე გენერალი ვარ არ დამაპატიმროთო.

ჩინელები რუსეთში. დიდძალი ჩინელი მუშა სამუშაოს საშოვნელათ რუსეთს მიემგზავრება. განსაკუთრებით ბევრი მუშა ხელი მივიდა ციმბირში. ციმბირში ქარხანასა და რკინის გზებზე თითქმის სულ ჩინელები მუშაობენ.

გაფიცვა. [illegible] 14 [illegible]ლების საკეთებელ სახელოსნოს მუშები გაიფიცა. გაფიცულ მუშათა რიცხვი 300-მდია. გაფიცულები სამუშაო ხელფასის მომატებას ითხოვენ. იმათ კრება მოახდინეს, მაგრამ კრება პოლიციამ დაშალა. კრებას შემდეგ მუშათა ბინები გაჩხრიკეს. დააპატიმრეს ათამდი მუშა.

ბალმონტი. რუსეთის მგოსან ბალმონტს ესთეტიურ საზოგადოებამ დღესასწაული გადაუხადა. მას ესთეტიური საზოგადოების სახელით ბრიუსოვმა სიტყვა უთხრა. სიტყვები უთხრეს პოპოვმა და [illegible] წაიკითხეს ამ დღეს ბალმონტის სახელზე მიღებული დეპეშები. [illegible] მა წაიკითხა [illegible].

იურიევის უნივერსიტეტში. იურიევის უნივერსიტეტში იურისტ სტუდენტთა 25 0/0 სახელმწიფო ეგზამენებზე ჩაიჭრა.

უცხოეთი.

სანიტარულ რაზმის დაბრუნება. ბულგარეთიდან გამოვიდა რუს სანიტართა რაზმი. ადგილობრივმა მცხოვრებლებმა ისინი დიდი ამბით გამოაცილეს. მათ პატივ საცემლათ მათი გამოსვლის წინა დღით გამართეს სადილი. სადილს მთავრობის წარმომადგენელნი და მინისტრთა პრეზიდენტი გეშოვი დაესწრენ. წარმოითქვა სიტყვები, სადაც აღნიშნეს რუს სანიტართა მოღვაწეობის დიადი სარგებლობა. გეშოვმა სანიტარულ რაზმის მომწყობთ დეპეშით მადლობა გადაუხადა.

სომხების დარბევა. მცირე აზიაში და განსაკუთრებით კი ანატოლიაში ქურთები სომხებს თავს ესხმიან და მხეცურათ ჟლეტენ, აწამებენ. რუსეთის სტამბოლელმა ელჩმა პეტერბურგს ცნობა გამოგზავნა რამდენიმე სომეხთა ამგვარათ მოკვლის შესახებ. რუსეთის გარეშე საქმეთა სამინისტრომ დაავალა თავის ელჩს, პორტას მოელაპარაკე ამის შესახებო. ელჩმა სთხოვა პორტას სომხების ქურთებისაგან აკლება-დაწიოკებას ყურადღება მიაქციეო. პორტა შეპირდა ყოველ ღონისძიებას ვიხმარ ქურთების ასალაგმავათო.

დანევი და გრეი. დანევს გრეისათვის უთქვამს:-აწი. ბულგარეთი მოკავშირე სახელმწიფოთა დაუკითხავათ დასდებს სამშვიდობო პირობას ოსმალეთთანო.

დაჭრილთა შესახებ. ამ ჟამათ ალბანეთში ბევრია ოსმალო ჯარის-კაცები და აფიცრები. მათ ზავის ჩამოგდებამდი ბულგარეთმა სტამბოლს წასვლის ნება არ მისცა. ალბანეთიდან გასვლის ნება მხოლოდ დაჭრილებს მიეცა და 1700 დაჭრილი ჯარის კაცის უკვე მივიდა სტამბოლს.

ლეჩხუმი

წერილი ჭყვიშიდან.

„დეპუტატი გელოვანი და ლეჩხუმელი გლეხობა.“

ამ სათაურით მოთავსებულია წერილი „თანამედროვე ქვეყნის“ მეორე ნუმერში, სადაც დასელები ჩვეულებრივ სიყალბეს ერთ დიდ სიცრუესაც უმატებენ. ნათქვამია სიცრუეს მოკლე ფეხი აქვსო, მაგრამ მათი სიყალბისა და სიცრუის ფეხი ბაქომდიც უწევს და იქ ფილიპე მახარიას ჰაობიან წყაროში ისვრება, რომ მერე გააბინძუროს ყველა მათიანი. მარა ეს სხვა ამბავია...

ხსენებულ წერილში ბ. რ-ნ ყ-ნი ამ-

...ელს, საქონელიც ფასს მატულობს ...ათ, რამდენათაც იგი შორდება მე... და უახლოვდება ამ სახით მომ...ბელს. **და ეს არის უმთავრესი ნა... თანამედროვე წარმოებისა.**

...დესაც თანამედროვე ქალაქის ცხო... უკვირდებით, თქვენს ყურადღების ... მოვლენა იპყრობს. სახელდობრ ...ომ წვრილ მოვაჭრეთა რიცხვი მე...გამრავლებულია, ერთ და იმავე სა... მოვაჭრეთაც ძალიან ხშირათ ... და ყველა ამ მოვაჭრეთ მუ...ც ხომ უნდა ჰყავდეთ; წინააღმდეგ ...ვევაში მათ ვაჭრობაც არ შეეძლე... ამიტომ ყველა მათგანი ცდი... მუშტართა რიცხვი რამდენათაც ...ებელია გაიმრავლოს და თავისი ...ბა ამით უზრუნველყოს. ეს გარე... კი ამყარებს მათ შორის დაუსრუ... მეტოქეობას. რა ზომებს არ მი...ენ, მყიდველის გული რომ მეიგონ! ...მაღაზიის წინა ნაწილს მომეტებუ...ათებს, რომ გამვლელის ყურა... მიიქციოს, ზოგიც უზარმაზარი ...ებით ან და საჩუქრების დარიგე...ცდილობს მყიდველი ჩაიგდოს ხელში; ... სიტყვით, ხარჯვენ აურაცხელ ..., რომ რეკლამის საშუალებით ყვე...ის გასაგონათ იყვირონ: იყიდეთ ...გვარი საქონელი ჩემთან და არა ...ეზობელთან! და თუ ისინი ამდენ ... არ ერიდებიან, მხოლოთ იმ იმე...რომ მყიდველიდან (მომხმარებელი...ანაზღაურებენ მას. ეს გარემოებაც, ...ირველია, საქონელს აძვირებს.

...ეთ მხედველობაში აგრეთვე ის, ...თავის მოგებიდან ვაჭარმა თავის ...ელიც უნდა ასაზდოოს, მაღაზი...რა უნდა გაისტუმროს და მოსამსა...ც ჯამაგირი მისცეს. ყველა ეს ხარჯები საქონლის გაყიდვის დროს უნდა აინაზღაუროს, და რა გასაკვირელია, თუ ამას შემდეგ საქონელი ფასს მატულობს და ყოველივე ეს მომხმარებელს მძიმე ტვირთათ აწვება!

მაგრამ მომხმარებლის გაფცქვნა ამით როდი თავდება. მოგეხსენებათ, რამდენადაც ვაჭარი მეტს თანხას გადააბრუნებს წლის განმავლობაში, მოგებაც იმდენათ მეტი დარჩება; და ეს კი შეუძლია მას, თუ საქონელს სხვასთან შედარებით „იაფათ“ გაყიდის რაიც იმის მუშტართა რიცხვს შესამჩნევათ გაზრდის. მაგრამ როგორ გაიაფოს საქონელი?.. ერთიღა საშუალება დარჩა მას ამისთვის: იმავე ფასათ მიაწოდოს მომხმარებელს ღირსებით ნაკლები საქონელი. მაგრამ, რადგანაც ჩვენი დროის მომხმარებლის მოტყუილება არც ისე ადვილია, ვაჭარი იძულებულია მიმართოს საქონლის ფალსიფიკაციას და ლამაზსა და ჰყვირილა ეტიკეტებს, რომ მყიდველს მით თვალი აუხვიოს და ამ რიგათ საქონელიც დაბალი ღირსების მიყიდოს და ფასიც შედარებით დიდი გადაახდევინოს.

ამ რიგათ ჩვენ დავინახეთ, რომ მომხმარებელი მეტად ცუდ პირობებშია ჩაყენებული და უსაზღვროთ იფცქვნება. შეიძლება, მომხმარებელმა თავი დააღწიოს ამ მდგომარეობას და მით ცოტათ მაინც გაიუმჯობესოს ცხოვრების ისედაც მძიმე პირობები?

მომხმარებელთა კოოპერატიული საზოგადოებათა მიზანიც სწორეთ ეს არის.

ჩვენ დავინახეთ, რამდენათ მოუწესრიგებელია იმ სიმდიდრის განაწილება, რომელსაც ქმნის თანამედროვე კაცობრიობა **თანამშრომლობის** სახით და რომ ამის გამო მომხმარებელი მეტათ ცუდი პირობებშია ჩაყენებული და უსაზღვროთ იფცქვნება; მომხმარებელთა კოოპერატიულ საზოგადოებათა მიზანია, თანამშრომლობით წარმოშობილ სიმდიდრით სარგებლობდენ ყველა და არა საზოგადოების რომელიმე ნაწილი; ის ცდილობს, მომმარებელს შეაძენიოს ყოველ გვარი საქონელი ისე, რომ არავინ ფცქვნიდეს მას. და ეს კი შესაძლებელია მაშინ, თუ თვით ომხმარებელი დაიჭერს იმ „შუამავლის ადგილს, რომელიც გაჩენილა მასა და მწარმოებელს შორის.

საკმაო ეკონომიური სიმდიდრით აღჭურვილნი მომხმარებელნი შეძლებდენ ყველა იმ საქონლის შეძენას, რომელიც დააკმაყოფილებდა მით მოთხოვნილებათ, მაგრამ როგორ მიაღწევენ ამას ღარიბი მომხმარებელნი?

ამის პასუხს გვაძლევს შემდეგი ისტორიული ფაქტი:

ეს მოხდა 1843 წლის ნოემბერში ინგლისის ქალაქ როშდალში. ამ წლის სუსხიან ზამთარს, ეკონომიურ კრიზისებს, გაფიცვებს, რომელნიც თან დაყვებიან ხოლმე კრიზისებს და საზოგადო უმუშევრობას, მეტათ კუდ მდგომარეობაში ჩაევდო მუშები, რომელთა მდგომარეობა, რამდენიც დრო მიდიოდა, მით უფრო უარესდებოდა.

ბევრს ეწვალენ და ბოლოს 23 მუშა შეიკრიბა იმაზე მოსალაპარაკებლათ, თუ როგორ დაეღწიათ თავი ამ მდგომარეობიდან. მათხოვრობა და ჭიმით ცოლშვილის გამოკვება მათ ვერ შესძლეს, რადგან თავმოყვარეობა ამის ნებას არ აძლევდა, ბევრ რჩევას შემდეგ გადაწყვიტეს დაეარსებით საკუთარი მომხმარებელი საზოგადოება და ამრიგათ გამხდარიყვენ თავის ბატონ-პატრონნი, თვითოეულ მათგანს უნდა გადაედვა ამ საქმის მოსაწყობათ ყოველ კვირაში 20 სანტიმი (8 კაპიკს უდრის) თავის ნამუშევარიდან, რომ ამ სახით საჭირო თანხა მოეგროვებიათ. ცოტა ხანს შემდეგ 20 სანტიმის მაგიერ დააწესეს 30 ს. და ერთი წლის განმავლობაში წევრთა რიცხვი ორმოცამდი ავიდა და უკვე 700 ფრანკი (280 მან.) იყო მათ განკარგულებაში. რაკი ეს ფული მოაგროვეს, დადგენილებისამებრ იქირავეს ერთი პატარა დუქანი, საიდანაც ყოველ წევრს შეეძლო ამიერიდან გაეტანა ხელსაყრელი პირობით პირველი და აუცილებელი საჭმელი მასალა,

ეს პატარა საზოგადოება თავიდანვე ხელმძღვანელობდა შემდეგი წესებით: ა. სალი საქონლის მიწოდება თავიანთ წევრთათვის და მართალი წონა; ბ. ვაჭრობა ნაღდზე; გ. მართვა-გამგეობა და კანტროლი საზოგადოების წევრების მიერვე; დ. საქონლის გაყიდვა საზოგადოთ არსებულ ფასათ და „მოგების“ განაწილება წევრთა შორის იმ თანხის რაოდენობის მიხედვით, რომელიც დაუხარჯავთ თვითოეულ წევრს საზოგადოებას; ე. უფლებათა თანასწორობა წევრთა შორის;

აი, ამ დებულებათ უწოდებენ „როშდალის პრინციპებს“ და ეს შეადგენს ყველა მზგავს კოოპერაციათა საფუძველს, რითაც უზრუნველყოფილია საქონლის როგორც ღირსება ისე წონა; წევრის დავალიანებაც აშორებულია თავიდან და ნაღდათ და საზოგადოთ არსებულ ფასებით ვაჭრობა უზრუნველ ყოფს საექსპლოატაციო თანხასაც.

ერთი სიტყვით ეს „პრინციპები“ იმდენათ შეეფერება მიზანს, რომ თამამათ შეგვიძლიან ახლაც კი ვიხელმძღვანელოთ მათით. ამ პრინციპებზე დამყარებული საზოგადოება ჩქარა იზრდება. არსებობის პირველი წლის დასასრულშივე მას ყავს უკვე 70 წევრი, რომელთათვის მას 17, 650 ფრ. ღირებული საქონელი მიუწოდებია. 1850. საზოგადოებამ შეიძინა საკუთარი წისქვილი და გახსნა ფურნე 1859 წ. საკუთარ ქარხანაც კი გახსნა, სადაც 400-მდე თავის წევრს მისცა სამუშაო. დღეს კი საზოგადოებას ყავს 15,000 წევრი და მათ აწვდის 8 მილიონის საქონელს წლიურათ; მას აქვს 20 მილიონათ ღირებული მოძრავი და უძრავი ქონება; წვადის წევრთ ბინასაც კი, სასმელ-საჭმელს; აქვს თავისი შკოლები, აწყობს ლექციებს, ხსნის წიგნსაცავ-სამკითხველოთ და ამ რიგათ ფიზიკურ საზრდოსთან ერთად სულიერსაც აწვდის თავის წევრებს. მზგავსი საზოგადოების ნაყოფიერება იმდენთ თვალსაჩინო შეიქნა ყველასათვის, რომ დღეს ინგლისში ითვლება 2000-ზე მეტი მომხმარებელთა კოოპერაციული საზოგადოება რომელთაც ყავთ ორ მილიონზე მეტი წევრი და აწვდიან ამ უკანასკნელთ ყველაფერს, რაც კი საცხოვრებლათ საჭიროა.

შვეიცარიაში ახლა ითვლება 300 ამგვარი საზოგადოება 180, 000 წევრით რომელიც ოჯახებით შეადგენენ მცხოვრებთა არა ნაკლებ ერთი მეხუთედისა და ინაწილებენ თავიანთ შორის 800 მილიონათ ღირებულ საქონელს და აკეთებენ 5 მილიონს წლიურ ეკონომიას, ესე იგი, იმის მაგიერ, რომ ეს 5 მილიონი „შუამავალის“ ჯიბეში ჩახრიალებულ იყო, მათვე უბრუნდებაჲ უკან.

ამნაირი შემდეგი ნათლად ხდის მომხმარებელთა კოოპერატიული საზოგადოებათა არსებობის სარგებლობას და ვისურვოთ, ჩვენს სამშობლოსაც მოდებოდეს მზგავსი საზოგადოებათა ქსელი, რომ დაბეჩავებული ერი წელში გამართულიყოს და კარზე მომდგარ მრავალ უბედურებას გამკლავდებოდეს.

გ. ბ—ძე

ლოზანა აპრილი 1913.

სავაჭრო სახლი გოკიელის შვ-ბი ქუთაისში

მიღებულია: შაბიამანი ინგლისის, გოგირდი დაფქვილის საუკეთესო ხარისხის, ნამდვილი „ვერმორელის" მანქანა, გოგირდის [illegible]

იყიდება ზომიერ ფასათ.

ბობს: „ახლა ამ ვაჟბატონებმა (იგულისხმეთ გელოვანის მომხრეები) მართლა მოისურვეს გლეხების ნდობით აღჭურვა და ამას წინათ ქყვიშის საზოგადოებას მიმართეს: განაჩენი შეადგინეთ და დეპუტატ გელოვანს სხვა და სხვა სასოფლო საქმეების, მაგ. საიასაულო ცხენების შესახებ სათათბიროში შეკითხვის შეტანა მიანდეთო. გლეხებმა **ერთ-ხმად** უარი სტკიცეს,-ჩვენ გელოვანს წარმომადგენლათ არა ვსცნობთ და არც ვანდობთ რაიმე შეკითხვასო". ემატა თქვენს სიცრუეს ბ. რ-ნ ყ-ნო!!.. საწყალი თქვენი მკითხველები, როგორ სიცრუით უმასპინძლდებით!.. აი, ბ. ბ. საქმის სინამდვილე როგორი იყო: ასეთი განაჩენის შედგენა, აქაც, მართალი თუ გნებავთ ისე **ერთხმად** დაადგინეს, როგორც სხვა სამ საზოგადოებაში, საიდანაც ასეთი განაჩენები და თხოვნა თქვენი მოღალატის (როგორც პარტიის და არა გლეხობის) ფრუიძისგან უკვე გაეგზავნა დეპუტატ გელოვანს, (თუ ამ გარემოებამ თქვენ გლახა გუნებაზე დაგაყენოთ, ნუ გეშინიათ, თქვენ თქვენივე საშვალებით საქმეს მაინც უშველით თქვენებურათ,-სახელდობ: დასწერეთ, რომ ეს სიცრუეა-ანდა კიდევ უკეთესი-მიმართეთ არჩევნებზე თქვენგან ნაცად საშვალებებს-გამოგზავნეთ თქვენი ყრუ მიმდევრები, შეადგინეთ პროტესტები, რადგანაც, კარგათ იცით, რომ დღევანდელ პირობებში გლეხობა იოლი მოსატყუებელია და ასე ამნაირათ საშვალება მოგეცემათ აცნობოთ თქვენს მკითხველებს, რომ ფრუიძემ აქაც, ვითომდა, მოღალატობა ჩაიდინა). მაგრამ არ მოაწერეს ხელი აქ განაჩენზე, იმიტომ, რომ ადგილობრივ ბოქაულს ასეთი განაჩენების შედგენა არ მოეწონა და ამას შემდეგ, რასაკვირველია, ვერც ადგილობრივი მამასახლისი და მწერალი ბედავდენ მთავრობის რაიმე საწყენის ჩადენას, თუმცა [illegible] ბოდენ. მართალია, ერთი ხმა ვიღაც „ჩხეიძის მემკვიდრე", დ. ჩხეიძე კი აღმოჩნდა წინააღმდეგი ასეთი სასარგებლო განაჩენისა და განაცხადა—დეპუტატი გელოვანი ჩვენი წარმომადგენელი არ არისო, მაგრამ, აბა, ერთი მითხარით, ერთი ხმა რას იზამდა მთელი საზოგადოების წინააღმდეგ, რომ საქმისათვის უფრო სერიოზულ რასმე არ შეეშალა ხელი? ეს სერიოზული რამე კი ის იყო, რომ მამასახლისმა და მწერალმა იშოვეს მიზეზები: უპირველესად ის რომ, მთავრობა ჯავრობდა (ბოქაულისაგან მოწერილობა დაიგზავნა, სადაც სიქმის მეთაურებს ეძებდენ) და მეორეთ კი ეს ერთი კაციც ხო აღმოჩდა საზოგადოებაში წინააღმდეგი, რომელმაც, როგორც სოფ. „სუდიამ" ორი სამიც მიიმხრო მისთანეები და ასე ამ ნაირად ჩაიშალა აქ განაჩენის შედგენა. რომ ყველა ეს ასე მოხდა, ამისი მოწმე ერთი თქვენი თანამოაზრე ბ. ღ-ნი არის, რომელიც, დარწმუნებული ვარ, სიმართლეს არ დაფარავს. აი. ბბ. როგორც ხედავთ, არჩევნებზე თუ დასელებმა ისარგებლეს გლეხების შეუგნებლობით, მოატყუეს და პროტესტები შეადგინეს ფრუიძის წინააღმდეგ, დღეს კი მათი როლი ჩვენი საზოგადოების ბატონ-პატრონებმა შეასრულეს და კიდევაც ჩაშალეს ასეთი საჭირო განაჩენის შედგენა.

ქყვიშელი მასწავლებელი.

გ უ რ ი ა

სოფ. აკეთი. სამრევლო შკოლის გამგე ღვდელსა და მასწავლებელ შორის უკმაყოფილება მეტათ ხშირი მოვლენა შეიქნა. ერთ ასეთ შემთხვევას ზემო-აკეთის სამრევლო შკოლაშიც აქვს ადგილი. ამ შკოლის გამგე ღვდელი ი. დოლიძე ასწავლიდა შკოლაში სალვთო სჯულს. ის, როგორც ამბობენ, მოსწავლეებს ეპყრობოდა ცუდათ, რისთვისაც უჩივლეს და სამოსწავლო მთავრობამ შკოლის გამგეობა და სალვთო სჯულის მასწავლებლობა ჩამოართვა. ამ საგნის სწავლებაც დაევალა მასწავლებელს. ღვდელმა ი. დოლიძემ თავი უდანაშაულო დასჯილად ჩასთვალა და ყოვლად სალვდელო გურია-ოდიშის ეპისკოპოსის წინაშე საჩივარი შეიტანა შკოლის მასწავლებელ ეფ. მამულაშვილზე, რომელსაც ბრალს სდებს ვითომც ეს უკანასკნელი სთესვიდეს უკმაყოფილებას ღვდელსა და მრევლს შორის, მოსწავლეებს აძულებდეს ღვდელს და სალვთო სჯულს, სარწმუნოების მხრით არ იყოს კეთილ-საიმედო, ღვდელ-მოქმედების ასრულებას უშლიდეს და სხვა...

ყოვლად-სალვდელომ ეს საქმე გადმოსცა გამოსაძიებლათ სამოსწავლო საბჭოის ოზურგეთის განყოფილებას. განყოფილებამ საქმე მიანდო სამს ღვდელს: დ. ჩხაიძეს, ს. ანდღულაძეს და ს. გალოგრეს, რომელნიც მოვიდენ 4 მაისს სოფ. ზემოაკეთში ადგილობრივ შკოლაში და შეეკითხენ საქმის ვითარებაზე როგორც მოსწავლეებს, ისე სხვა მოწმეებსაც. მოწმეებმა ყველაფერი კეთილსინდისიერათ უჩვენეს და მიდგომ-მოდგომას ადგილი არ ქონია, მაგრამ მიუხედავათ ამისა ერთმა მხარემ ეს ცოდვა მაინც დასწამა მოწმეებს, უკმაყოფილო დარჩა და დაემუქრა მოწმეებს სამაგიეროს გადახდას. რა იქნება [illegible]

ო. როკ-ელი.

შემოწირულება.

I.

ქუთაისის ისტორია-ეთნოგრაფიის საზოგადოებას შემოსწირეს: 1) ივანე ფარსადანისძე ჰიჰინაძემ (რაჰიდან)—ა) ერთი ყუმბარა როსტომ ერისთავის ზარბაზნისა, ნაპოვნი ამ ერისთვის ციხეში, სოფ. წესს.; ბ) 6 ძველი ვერცხლის ფული; გ) 1 ძველი შავი ფული; 2) ივანე ფხაკაძემ—ა) ერთი ყუმბარა ბ) ერთი თუთბრის ოთხფეხი ნივთი (ესენი ნაპოვნია ბაგრატის ტაძრის ნანგრევებში); 3) ნინო ივანეს ასულმა მეუნარგიას მეუღლემ—ა) ერთი ვერცხლის ბეჭედი ზედ წარწერით და ბ) ერთი ვერცხლის გულჩაჩქანი; 4) მოწაფე სტეფანოვის ასულმა—2 შავი ძველი ფული; 5) გიორგი როინიშვილმა—5 ძველი ვერცხლის ფული; 6) პავლე ივანესძე მოსიძემ—ა) ფრანგულათ ნათარგმნი ბროსსეს მიერ ვახუშტის „ღეოღრაფიული აღწერა საქართველოისა"; ბ) ბროსსეს მიერ გამოცემული „ქართლის ცხოვრება"; გ) მ. კოვალევსკის, პირველი ტომი „ნაროდნიე ელემ. ადატნაგო პრავა" და დ) დიმ. ბაქრაძის „არხეოლოგ. პუტეშ. პო ტურციიი ადჟარე"; 7) იოსებ ქობალიამ (დარჩელი[illegible]ნორმალ. სასწ. ზედამხ.)—ა) მიწაში ნაპოვნი სოფ. დავითიანში (კახათის საზ., ზუგდ. მაზრა)—კაჟის შუბის ნაწილი და ბ) მდინარე ჯუმის ნაპირზე ნაპოვნი (სოფ. დარჩელში, დარჩელის საზოგ., ზუგდ. მაზრა) გაქვავებული სოკო; 8) ივანე ნიკოლაძის ქვრივმა—ერთი ქართული ხელ-ნაწერი, რომელიც წარმოადგენს პოემას 302 ტაეპისაგან; სათაური არა აქვს. თხზ. ივანე ნიკოლაძისა; 9) ჯახანა დადიანის ასულმა მუხიელისამ—ოქრომკედით ნაკერი ძველებური ქალის ხავერდის ფეხსაცმელი 10) იუნონა გურიელის ასულმა დადიანისამ—ოქრომკედით ნაკერი ქალის ზედა ტანსაცმელი.

საზოგადოების საბჭო ულრმეს მადლობას სწირავს შემომწირველთ.

II.

ქართველთა შორის წ. კ. საზოგადოების ქუთაისის განყოფილების მიერ 5 მაის სეირნობის სასარგებლოთ შემომწირველთა სია:

მატრონა ცაგარეიშვილისამ ბალიშის ჩასაკერებელი; ნუცა გაგუას ასულმა საინების გადასაფარებელი; დომინიკა ბახტაძის ასულმა მანდალინა და ცხვირსახოცის ჩასადები; ნადია აზაროვის ასულმა ერთი წყვილი დანა-ჩანგალი; პელაგია ბახტაძის ასულმა პორთფელი და გილზი; ვარინკა ერისთავის ასულმა ლანზლის ნაქსოვი; ლიზა კაპანაძის ასულმა ორი პირის საბანი საპონი; ქეთო ჰითავას ასულმა ნაქსოვი ფეშტემალი; მომფორიას ასულმა საინების გადასაფარებელი; ანა საყვარელიძის ასულმა ორი რუმკა და სამურაბე; თამარა ჩხეიძისამ ბალიშის ჩასაკერებელი; ნინა ტოგონიძისამ ოთხი არშინი ჩითი; ნადია გველესიანის მეუღლემ რვა არშინი ჩითი; ერისტო ურდიამ აბაზიანი ჩაი; სოფიო დოლაბერიძის მეუღლემ 1 მანეთი; მარგალიტა გვახარიას მეუღლემ 10 შ. ანასტასია მოწონელიძისამ 10 შ. ნადია კაკაბაძის ასულმა 1 მანეთი პელაგია ასათიანისამ 10 შ. ეკატერინე გვიჩიასამ 1 მანეთი; ნინა ჩოჩუას ქალმა 1 მანეთი; სონა ყუფარაძის მეუღლემ 10 შ. ოლიმპიადა ხოჰოლავას ქალმა 1 მანეთი; ლიზა მოსეშვილის მეუღლემ 50 კაპ. ოლღა ჩიქოვანის ქალმა 2 მანეთი, ეფროსინე ტყეშელაშვილის მეუღლემ 1 მანეთი, ევსევი ფანცხავასაგან—1 მან. ნიკოლოზ ბადრიძისაგან—1 მან. სიმონ მარჯნიშვილისაგან—მან.

ნიფადორა კვიცარიძისამ მოაგროვა:

გულჩინა ხაზარაძის მეუღლისაგან: საშაქრე, საკარაქე, სამდოგვე.

ნიფადორა კვიცარიძისამ: მოქარგული ხავერდის ბალიში, „გალსერუი" სატინის, ცხვირსახოცი ჩითის, ლამპის დასაფარებელი, ემალის საინი, „დუხი" ერთი-შუშა;

მინადორა ბებურიშვილის მეუღლისაგან: ფულათ 2 მან; ანეტა მესხის ასულმა—„კრუჟავის" პერანგი; კატო ახვლედიანისამ—ხავერდის ბალიშის პირი; ნინო ახვლედიანის ასულმა: ტილოს ტუფლები; ვასასი ზედგენიძისამ—ბალიშის პირი ნაქსოვი; ნინო ვასილ ზედგენიძის ასულმა ორი ვაზა თიხის; პოლია ოყროშიძის ასულმა საშაქრის გადასაფარებელი ნაქსოვი; მარიამ მაჭიტაძის ასულმა პირსახოცის ლარფიდებელი; კატო ზედგენიძის ასულმა—ხელით ნახატი სურათი ჩარჩოით.

რედაკტორ-გამომცემელი **გ. ჰელიძე.**

გ. გორდამის და ს. წერეთლის

ერთად ერთი წარმომადგენელნი ქუთაისის გუბერნიაში, ბათომის, სოხუმის ოლქში უმაღლესი სასახლის გოფმეისტერის, სტეფანეს მის ნეჩაევ-მალცევის ბემსკის მინების ქარხნისა, [illegible] განსაკუთრებელი ყურადღება მინის ყუთზე ნიშანს „Бемское"

რკინეულობის მაღაზიაში იყიდება:

საუკეთესო ქარხნებისგან მიღებული რკინეული საქონელი: კარის, ფანჯრის და ლუმელის მოწყობილობანი; სადურგლო ხელსაწყობი, ფანჯრის მინები, რკინის ნიჩბები, ლურსმანი, მავთული, ყოველგვარი საღებავი წამალი, ელექტრონის ზარის მოწყობილებანი, შპალიერი, ცემენტი, ემალიანი ჰურჰლები, ასფალტი, და სხ. ვაჰრობა პარტიით და წვრილათ ხელმოსაწონმ ფასათ.

ქ. ქუთაისში, საკუთარ შენობაში, მიხაელის ქუჩაზე № 65.

რ კ ი ნ ი ს გ ზ ა

ქუთაისიდან მიდის.		ქუთაისს მოდის.	
თფილისს:	სახალხო 5 ს. 10 წ. დ.; სახ. 10 ს. 6 წ. დ.; ფოშტ. 11 ს. 55 წ. დ.; სახ. 11 ს. 27 წ. ღ.	ოფილისი-დან:	სახ. 7 ს. დილ.; სახ. 8 ს. [illegible] სალ.; ფოშტ. 6 ს. 56 წ. [illegible] სახ. 1 ს. 26 წ. ღამით.
ბათომს:	სახ. 5 ს. 10 წ. დ.; სახ. 7 ს. 5 წ. სალ.; სახ. 11 ს. 27 წ. ღ.; ფოშტ. 5 ს. 21 წ. დ.	ბათომიდგან:	ფოშტ. 1 ს. 20 წ. დღ.; სახ. 14 წ. დ.; სახ. 1 ს. 26 წ. დ.; 7 საათ. დილ.
ფოთს:	საავარაკო 4 ს. 22 წ. დ.; სახალ. 5 ს. 10 წ. დ.; ფოშტ. 5 ს. 21 წ. სალ.; სახ. 7 ს. 56 წ. სალ.	ფოთიდან:	საავ. 10 ს. 3 წ. დილ.; სახ. 20 წ. დ.; სახ. 1 ს. 26 წ.
შორაპანს:	საავარ. 4 ს. 57 წ. დღ.	შორაპნიდან:	საავ. 9 ს. 31 წ. დღ.
ტყიბულს:	სახ. 7 ს. 50 წ. დილ.; სახ. 3 ს. 45 წ. დღ.	ტყიბულიდან:	სახ. 5 ს. 11 წ. დღ.; [illegible] საათ. 9 წ. დილ.

ნ. ს. ტერკი.

ქუთაისი. ქარვასლის ქუჩა.

სპეციალური სავაჭრო

ნავთის კალინო ლამპები და ფარნები, 75% იაფი ელექტრონულზე, იოლათ და ადვილათ მოსავლელი.

ნავთისავე მრავალი ფეჩები, სამზარეულო, სათფური და პრიმუსები.

ფასები ძლიერ დაწეულია.

მოითხოვეთ პრეისკურანტები.

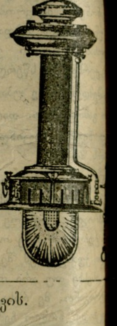

მიიღება ხელის მოწერა 1913 წლისათვის.

ყოველთვიურ ჟურნალ

„განთიადზე"

(წელიწადი პირველი)

და ყოველკვირეულ გაზეთ

„შინაურ საქმეებზე"

წელიწადი მეხუთე

წლიური ფასი ჟურნალისა ცალკე 5 მანეთი, გაზეთისა 4 მანეთი, ორივესი ერთად 8 მანეთი. სახალხო სამკითხველოებს და სოფლის მასწავლებლებს **ორივე გამოცემა წლიურათ 7 მანეთად დაეთმობა.** ორივე გამოცემა სარწმუნოებრივ-საზოგადოებრივია.

რედ. დვ. ს. მჭედლიძე.

გამართული ხელისმოწერა 1913 წლის ყოველდღიურ საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთ

„სახალხო გაზეთზე"

[illegible]

1913 წელს გაზეთი გამოვა იმავე პროგრამით, როგორც აქამდის გამოდიოდა. გაზეთს 1913 წელსაც ექნება **სურათებიანი დამატება.**

(კვირაობით)

პრემიად წლიური ხელის მომწერნი 1913 წლის განმავლობაში მიიღებენ

ორ წიგნს:

1) უცხოეთის მწერლები. ზომით არა ნაკლები 400 გვ. დაურიგდება იანვრის დასასრულს.

2) ქართველი მწერლები. ზომით არა ნაკლებ 500 გვ. დაურიგდება ეკენისთვეში.

გაზეთის ფასი; როგორც თფილისში ისე, მის გარეთ ღირს წელიწადში ისევ 8 მანეთი, ერთა თვით 15 შაურათ.

გაზეთის ფასი თფილისში და მის გარეთ წლ. 8 მ. 10 შ. 11 თ. 8 მან., 10 თ, 7 მ., 10 თ. 6 მან. 5. შ., 8 თ. 6. მან., 7 თ. 5 შ., 5 თ. 3 მ. 5 შ., 4 თ. 3 მ. 3 თ. 2 მ. 2 თ. 1 მ. 10 შ. 1 თ. 15 შ. საზღვარგარეთ: წლ. 11 მ. 10 შ. 11 თ. 10 მ. 15 შ., 10 მ., 9 თ. 9 მ., 8 თ. 8 მ., 7 მ., 6 თ. 6 მ., 5 თ. 5., მ. 4 თ. 4 მ., 3 თ. 3 მ., 2 თ. 2 მ. 1 თ. 1 მ., ცალკე ნუმერ ყველგან შაურათ; დამატებიანი ნუმერი შვიდი კაპ. ადრესის გამოცვლის ფასი ქალაქიდან ქალაქ გარეთ, ან ქალაქ გარეთისა ისევ ქალაქ გარეთისაზე 2 აპ. ჩვენ შემთხვევაში ადრესის გამოცვლა უფასოა.

გაზეთის გამოწერა დეიძლება მხოლოდ თვის 1 რიცხვიდან. მხოლოდ სრული თვეებით. **ხელისმოწერა გამართულია.** 1) „სახალხო გაზეთი"-ს კანტორაში (სასახლის ქუჩა, ჯიშვილის სახლი, შესავალი ეზოდან), რომელიც ღიაა, დილის 9 ს. სალ. 8 ს-დი უქმეებში 11 ს-დან 3 ს. 2) ქ. შორას წერა კითხ. გამავრცელ. საზოგ. მთავარ გამგეობის წიგნის მაღაზიაში სასახლის ქ., თავად-აზნაურთა ქარვასლა. ფოშტით: Тифлисъ, Груз. газ. „Сахалхо газ." поч. ящ. 190.

წლიურ ხელის მოწერათა საყურადღებოთ

თანახმათ შეღავათიან პირობებისა ვინც მეორე ნახევარ ხვედრ ფულს არ შემოიტანს

გაზეთის გზავნა მოესპობა.